

งานวิจัยต้นฉบับ

พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านท่าหินและศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม พ.ศ. 2563

นิพนธ์ต้นฉบับ

ว. กรมวิทย์ พ. 2564; 63 (2) : 287-300

พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหินและศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม พ.ศ. 2563

นันทนา จุลจกกล¹ ดวงกมล คงบำรุงคำ¹ และอารยา ช่อคำ²

¹ นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต อำเภอเมือง ภูเก็ต 83000

บทคัดย่อ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ การรับรู้ประโยชน์ การได้รับการสนับสนุนจากสามี ญาติ บุคคลในครอบครัว และการได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหิน และศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 83 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่าหญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 89.16) มีทัศนคติต่อการส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 66.27) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยจำแนกเป็นการบริโภคอาหาร มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.97$, $S.D. = 0.83$) การออกกำลังกายและการพักผ่อนอยู่ในระดับดี ($M = 3.01$, $S.D. = 0.86$) อารมณ์อยู่ในระดับดี ($M = 3.09$, $S.D. = 0.79$) การดูแลตนเองอยู่ในระดับดี ($M = 3.30$, $S.D. = 0.84$) และเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับดี ($M = 3.02$, $S.D. = 1.01$) การรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ การได้รับการสนับสนุนจากสามี ญาติ และบุคคลในครอบครัว และการได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ส่วนความรู้และทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ ผลการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ความรู้, ทักษะ, พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, หญิงตั้งครรภ์

Corresponding author E-mail: arayakhoka@gmail.com

Received: 8 January 2021

Revised: 10 April 2021

Accepted: 26 April 2021

งานวิจัยที่นำไปอ้างอิง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วารสารสหวิชาการเพื่อสุขภาพ
Multidisciplinary Journal for Health

หน้าแรก / ฉบับปัจจุบัน / บทความย้อนหลัง / จริยธรรมการตีพิมพ์ / ข่าวประกาศ / เกี่ยวกับวารสาร

ค้นหา

หน้าแรก / คลังบทความ / ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2026): มกราคม-มิถุนายน 2569 / บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ปิยะดา ชื่นกลาง
พยาบาลวิชาชีพ เกษียณอายุราชการ

สายชล ธัญรัชชตรี
คณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, หญิงตั้งครรภ์, Health Promotion Model, ปัจจัยทำนาย, การฝากครรภ์

วารสารสหวิชาการเพื่อสุขภาพ
Multidisciplinary Journal for Health
ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569
Volume 8 Issue 1: January - June 2026
ISSN 2673-0605

Quality Certified by TCI
January 1, 2025 - December 31, 2029

Indexed in TCI

อำเภอเขียงคำ จังหวัดพะเยา [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาสาขาสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต].พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา; 2555.

ศิริวรรณ แสงอินทร์, ช่อทิพย์ ผลกุล. การรับรู้ภาวะเสี่ยงของการตั้งครรภ์ พฤติกรรมสุขภาพ และความต้องการบริการสุขภาพแบบองค์รวมของหญิงตั้งครรภ์อายุมาก. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.

ศศิธร โพธิ์ชัย. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์แรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2560.

Polit DF, Beck CT. Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. New York: Lippincott Williams & Wilkins; 2012.

Pender NJ, Murdaugh CL, Parsons MA. Health promotion in nursing practice. 6th ed. Upper Saddle River (NJ): Pearson Education; 2011.

จิราวัลย์ รัตนยานากุล. ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ. ว. พทยามาสศาสตร์ น. สยาม [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 29];20(39):8-19. เข้าถึงได้จาก: <https://e-library.siam.edu/e-journal/>

บันทึกนา จุลจกกล, ดวงกมล คงบำรุงศ์, อารยา ช่อคำ. พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหินและศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2563. ว. กรมวิทย พ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 29];63(2):287-300.

<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/MDHJ/article/view/281299>

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ปิยะดา ชื่นกลาง¹ สายชล ธัญธรวิศรี^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตามแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง หญิงตั้งครรภ์ จำนวน 131 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และปัจจัยพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค 0.867 และแบบสอบถามปัจจัยพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพเท่ากับ 0.840 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Multiple Regression Analysis (กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05)

ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับดี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความ รับผิดชอบต่อสุขภาพ ($M = 3.32$) ด้านโภชนาการ ($M = 3.15$) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ($M = 3.27$) ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ ($M = 3.26$) ด้านการจัดการกับความเครียด ($M = 3.33$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมทางกาย ($M = 2.73$) ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลและประสบการณ์ส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($b = 0.249, p < 0.001$) และการคิดรู้และอารมณ์ต่อพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($b = 0.1440$) ส่วนอิทธิพล ระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์หรือผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิง ตั้งครรภ์ ที่ระดับ .05 ตัวแปรทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ 40% (Adjusted R^2 ที่ปรับแล้ว = 0.390)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยด้านการรับรู้และประสบการณ์ส่วนบุคคลในการ ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และอาจสนับสนุนการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพในการฝากครรภ์ ที่ตรงเป้าหมายได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, หญิงตั้งครรภ์, Health Promotion Model, ปัจจัยทำนาย, การฝากครรภ์

¹พยาบาลวิชาชีพ ภูมิเวชอายุรศาสตร์

^{2*}คณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

*ผู้ประพันธ์บทความ e-mail: saichon.s@dru.ac.th

Received: 31 March 2026

Revised: 11 June 2026

Accepted: 14 June 2026

แต่ในส่วนของอิทธิพลระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์หรือผลกระทบต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ ไม่เป็นไปตามทฤษฎีของ Pender, Murdaugh, & Parsons¹⁴ อธิบายได้ว่า แหล่งของอิทธิพลระหว่างบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ครอบครัว (พ่อแม่ พี่ น้อง) เพื่อนและบุคลากรทางสุขภาพ นอกจากนี้อิทธิพลระหว่างบุคคล ยังรวมถึงบรรทัดฐาน เช่น ความคาดหวังหรือความเชื่อของบุคคลที่สำคัญ กลุ่มบุคคล ชุมชน จากผลการวิจัยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เช่น มีการไปมาหาสู่ญาติ/ร่วมกิจกรรมกับครอบครัว/เพื่อน/ผู้อื่น เช่น งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ และด้านการพัฒนาจิตวิญญาณ เช่น การสวดมนต์/ทำบุญตามเทศกาล อยู่ระดับปานกลาง แสดงถึงหญิงตั้งครรภ์กำลังเผชิญกับสภาวะขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมรวมถึงหญิงตั้งครรภ์ก็มีความรู้จากบุคลากรทางสุขภาพ ค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 32.70) ถึงแม้ผลการวิจัยจะพบว่าปัจจัยอิทธิพลระหว่างบุคคลที่คะแนนสูง การที่ครอบครัวและสามีจะให้การสนับสนุนการฝากครรภ์และช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของก็ตาม แต่การสนับสนุนดังกล่าวเป็นเรื่องปกติทั่วไป ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจจนให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จึงทำให้อิทธิพลระหว่างบุคคล ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นันทนา จุลจกมล, ดวงกมล คงบำรุงค์ และอารยา ชื้อคำ¹⁵ ที่พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพขณะตั้งครรภ์ การได้รับการสนับสนุนจากสามี ญาติ และบุคลากรในครอบครัว และการได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม มีการหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตมาก หากข้อมูลไม่ถูกต้อง อาจส่งผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมเอง และมีความเสี่ยงในระหว่างตั้งครรภ์ บุคลากรทางการแพทย์จึงควรให้คำแนะนำ
2. การเสริมสร้างสร้างแรงจูงใจให้หญิงตั้งครรภ์มีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยพัฒนาด้านการรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติพฤติกรรม การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตนเอง
3. การพัฒนาโปรแกรมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับบริบทของหญิงตั้งครรภ์ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมของบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เช่น ด้านโภชนาการ ด้านกิจกรรมทางกาย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของคณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ได้ให้คำแนะนำแนวทางในการจัดทำวิจัย และขอขอบคุณอาจารย์สุณีย์ ชื่นจันทร์ อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ปรึกษาในการทำวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมถึงแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในการทำวิจัย ขอขอบคุณ

11. ปาลิดา จันดีะคาด. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลเชิงคำ อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต]. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา; 2555.
12. ศิริวรรณ แสงอินทร์, ช่อทิพย์ ผลกุล. การรับรู้ภาวะเสี่ยงของการตั้งครรภ์ พฤติกรรมสุขภาพ และความต้องการบริการสุขภาพแบบองค์รวมของหญิงตั้งครรภ์อายุมาก. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.
13. ศศิธร โพธิ์ชัย. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์แรงงานข้ามชาติ ชาวกัมพูชา จังหวัดสระแก้ว [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2560.
14. Polit DF, Beck CT. Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. New York: Lippincott Williams & Wilkins; 2012.
15. Pender NJ, Murdaugh CL, Parsons MA. Health promotion in nursing practice. 6th ed. Upper Saddle River (NJ): Pearson Education; 2011.
16. จิราวัลย์ วิมลชัยวนาถ. ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ. ว พยาบาลศาสตร์ ม สยาม [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 29];20(39):8-19. เข้าถึงได้จาก: <https://e-library.siam.edu/e-journal/>
17. นันทนา จุลจงกล, ดวงกมล คงบำรุงค์, อารยา ช้อยคำ. พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหินและศรีสุนทร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2563. ว กรมวิทย์ พ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 29];63(2):287-300.